

Op het eerste gezicht is het tegenstrijdig om ethiek in verband te brengen met geweld. Geweld veroorzaakt immers dood, verwonding en verdriet. Echter, van Nederlandse militairen wordt verwacht dat zij geweld op een wettige, weloverwogen en georganiseerde wijze toe passen. Zij doen dat in het algemeen belang, ter bescherming van de bevolking. Dat is geen eenvoudige zaak. De vijand vermomt zich immers als burger en lokt regelmatig de gevechtshandelingen uit die tot een humanitair drama leiden.

De tweede, herziene druk van het Praktijkboek Militaire Ethiek is om diverse redenen nodig. Redenen die variëren van de komst van Somalische zeerovers, via nieuwe ervaringen in Afghanistan, tot aan het rapport van de Commissie Staal. Het boek gaat in op de betekenis van ethiek voor de Nederlandse krijgsmacht. Er wordt er een onderwijskundige visie voorgesteld. Indachtig Theodor Adorno's radiotoespraak *Erziehung nach Auschwitz* wordt bepleit dat het enige onderwijs dat uiteindelijk zin heeft, een onderwijsvorm is dat studenten stimuleert zich te ontwikkelen tot zelfstandig denkende individuen. Dit boek combineert ethiek regelmatig met het thema leiderschap.

In de hoofdstukken voor Landmacht, Luchtmacht, Marine en Marechaussee, wordt de toepassing van ethiek voor onder meer vliegend en varend personeel besproken. Ook zijn er hoofdstukken opgenomen over de vraag wat gewelddoepassing betekent voor de militairen zelf. Het betreft hoofdstukken van de Militair Geneeskundige Dienst, de Militair Psychologische Dienst en de Maatschappelijke Dienst Defensie. Ter illustratie telt dit boek tal van foto's.

Aan het slot van dit boek keren hoofdstukken terug die ook in de eerste druk stonden, en betrekking hebben op onderwijskundige aspecten van morele oordeelsvorming. Het gaat om een hoofdstuk over de Socratische dialoog, twee hoofdstukken over oordeelvorming met een dynamisch model en een hoofdstuk met oefendilemma's.

Achterin dit boek wordt een overzicht gegeven van plichtethiek, gevolg ethiek en deugd ethiek. In de bijlagen is de huidige gedragscode van Defensie te vinden, de gedragscodes uit de daaraan voorafgaande periode, alsmede enkele interessante buitenlandse militaire gedragscodes.